

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.050.64.2025.WM
3939190.15918324.13053762
Warszawa, 16-10-2025

Dotyczy: interpelacji Posła Jarosława Sachajki (znak: K10INT11423)

Temat: niszczenie tam bobrowych przez PGW Wody Polskie, brak wykorzystania naturalnych mechanizmów retencji wodnej oraz marnotrawstwa środków publicznych na fikcyjne użytkowanie łąk.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z interpelacją nr K10INT11423 Posła Jarosława Sachajki przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi audyt skutków ekologicznych niszczenia tam bobrowych przez Wody Polskie?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dalej MKiŚ) nie prowadzi stałego audytu skutków ekologicznych niszczenia tam bobrowych przez Wody Polskie, niemniej resort środowiska wielokrotnie podkreślał wagę działań bobrów na rzecz naturalnej retencji i konieczność większego uwzględniania rozwiązań opartych na przyrodzie w zarządzaniu ryzykiem powodziowym i w działaniach przeciwpowodziowych. Co więcej, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wydała zalecenia dotyczące postępowania w zakresie tolerowania obecności bobrów i ich budowli (np. tam, żeremi) w określonych miejscach w środowisku (pismo do wszystkich regionalnych dyrektorów ochrony środowiska z 25 listopada 2024 r.). Zalecenia oraz literatura przedmiotu służy w postępowaniach, jako podparcie merytoryczne wydawanej zgody bądź jej odmowy.

Należy bowiem wskazać, że usuwanie tam bobrowych wymaga odpowiedniego zezwolenia wydawanego w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody¹ przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska albo ministra właściwego ds. środowiska (na obszarze parku narodowego). Przed wydaniem zgody na niszczenie tam bobrowych konieczne jest rozważenie szeregu zagadnień przyrodniczych wiążących się z planowanym działaniem, a sama zgoda może być udzielona wyłącznie w przypadku łącznego spełnienia przesłanek ustawowych:

- nie istnieje rozwiązanie alternatywne dla osiągnięcia celu motywującego planowane działanie,
- planowane działanie nie jest szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji gatunku,

¹ ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, ze. zm.)

- działanie odpowiada przynajmniej jednej z przesłanek wymienionej w art. 56 ust. 4 ustawy z o ochronie przyrody.

Ponadto organ wydając decyzję zezwalającą na odstępstwo od zakazu, wprowadza warunki wykonania, kierując się różnorodnymi potrzebami ochrony gatunków i ich siedlisk. Z uwagi na powyższe uwarunkowania niejednokrotnie wnioski o zgodę są rozpatrywane negatywnie i odmawia się niszczenia tam. Nie prowadzi się jednak audytu porealizacyjnego wprost, ponieważ skutki przewiduje się przed wydaniem decyzji, tj. na etapie oceny wniosku.

2. Ile decyzji o rozbiórce tam bobrowych zostało wydanych w latach 2021–2025 i na jakiej podstawie?

Decyzja na odstępstwo od zakazów niszczenia/usuwania/uszkodzania tam udzielana jest przez właściwego terytorialnie regionalnego dyrektora ochrony środowiska w trybie art. 56 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody bądź w trybie art. 56 ust. 2b tej ustawy przez ministra właściwego ds. środowiska (na obszarze parku narodowego). Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska w ciągu roku wydają około 6000 derogacji z zakresu ochrony gatunkowej, z czego około 10-15 % stanowią zezwolenia na rozbiórkę tam bobrowych.

3. Czy Wody Polskie weryfikują, czy osoby zgłaszające potrzebę rozbiórki tam rzeczywiście wykorzystują łąki rolniczo, czy wyłącznie dla dopłat? Czy jest dozwolone koszenie kosiarką bijakową? Jeżeli tak to jaki procent łąk jest koszony tym sprzętem?

Odpowiedź leży w kompetencji PGW Wody Polskie lub resortu rolnictwa.

4. Jakie są przeciętne koszty interwencji związanej z likwidacją tamy bobrowej (koszt robocizny, sprzętu, nadzoru)?

MKiŚ nie posiada danych odnośnie jednostkowego kosztu rozbiórki tamy bobrowej, wliczając wszelkie koszty, w tym nadzoru przyrodniczego.

5. Czy brane są pod uwagę alternatywne sposoby współpracy z bobrami i wykorzystywania ich działalności jako elementu systemu małej retencji?

Decyzje w zakresie możliwości utrzymania określonych obiektów wzniesionych przez bobry należą do zarządcy wód powierzchniowych, względnie do właścicieli gruntów przyległych. Tym niemniej postulat dot. szerokiego rozpatrywania rozwiązań alternatywnych zasługuje na pełne poparcie, zaś uwrażliwienie na środowiskotwórczą rolę bobrów należy jak najszerszej promować. Jak wspomniano wcześniej, organy ochrony przyrody wydają decyzje na odstępstwo od zakazu zawsze rozważają rozwiązania alternatywne dla całkowitego rozebrania tam, np. zastosowanie rur przelewowych.

6. Czy planowane jest wprowadzenie pakietu „bobrowego” jako alternatywy dla pakietów przyrodniczych w systemie dopłat rolno-środowiskowych?

Odpowiedz leży w kompetencji resortu rolnictwa.

7. Czy resort analizował możliwość wyceny retencji wodnej jako świadczenia ekosystemowego i wprowadzenia dopłat ekwiwalentnych do zatrzymanej wody?

MKiŚ nie analizowało możliwości wyceny retencji wodnej jako świadczenia ekosystemowego, niemniej wg dostępnej literatury wartość retencionowanej wody w przeciętnym zbiorniku „bobrowym” o wymiarach 20 x 30 m to około 700 zł rocznie (szacowana wartość dopłaty, wg. Grygoruk M. 4.5 Pakiet retencyjny, w: Rekomendacje zmian w programie rolnośrodowiskowym. Monografia. Wyd. IUNG-PIB. 2016). Aktualnie w ramach programów wsparcia produkcji w rolnictwie przewiduje się co prawda dopłaty

w ramach retencji wody na gruntach rolnych, jednakże nie uwzględniają one „czynnika bobrowego”, natomiast istotne jest jedynie zjawisko zalania lub podtopienia:

<https://www.gov.pl/web/arimr/retencjonowanie-wody-na-trwalych-uzytkach-zielonych-23>

Jednocześnie należy wskazać, że ewentualne wprowadzenie dopłat znajduje się w zakresie kompetencji resortu rolnictwa.

8. Jak resort ocenia wpływ kosiarki bijakowej i pozostawiania biomasy gnijącej na łące na jakość runi łąkowej i siedliska motyli, szczególnie w kontekście pakietów ochronnych?

Odpowiedź leży w kompetencji resortu rolnictwa.

9. Uprzejmie proszę odnieść się do treści merytorycznej przedstawionej przez autora filmu z linku: <https://www.youtube.com/watch?v=ZRVs78E-ops>

Materiał filmowy jest subiektywnym (często też emocjonalnym) poglądem autora w przedmiotowej sprawie. Zarysowane w nim poglądy dot. środowiskotwórczej roli bobra są jednak trafne. Trzeba jednak pamiętać, że w określonych przypadkach interwencja zarządcy wód powierzchniowych jest niezbędna, stąd każdy przypadek należy rozważyć osobno i powstrzymać się od generalizacji. W tym aspekcie lepszym źródłem opinii będą stanowiska Państwowej Rady Ochrony Przyrody, w tym te traktujące o bobrze oraz retencji (w tym pośrednio):

- PROP-KOG/2024-01 z 30 maja 2024 r.: Opinia w sprawie petycji dot. wprowadzenia bobra europejskiego *Castor fiber* na listę gatunków łownych;
- PROP-KPOP/2025-01 z 6 maja 2025 r.: Opinia w sprawie niektórych rozwiązań proponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.

Mając świadomość znaczenia roli bobra europejskiego w środowisku i problematyki zarządzania jego krajową populacją, zapraszam Pana Posła na rozmowę o możliwościach wsparcia Parlamentu w procesie kształtowania przepisów dotyczących tych kwestii.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM